

Gemeenteraad van Wageningen
Postbus 1
6700 AA WAGENINGEN

Wageningen 2 september 2015
ons kenmerk IB/15.0102752
ons nr. ink. brief IB/
onderwerp raadsinformatiebrief
leiding Ede-
Wageningen
bijlagen n.v.t.
behandeld door H. Post
telefoon 0317-492 982
verzendsdatum 9 september 2015

Geachte heer, mevrouw,

Via deze raadsinformatiebrief willen wij u graag bijpraten over de beoogde leiding die grondwater waarin verhoogde concentraties sulfaat afkomstig van de ENKA-fabriek in Ede, naar de Neder Rijn moet afvoeren. Deze leiding komt ook op grondgebied van Wageningen te liggen.

Achtergrond problematiek

Onder Ede, nabij het voormalige terrein van de Enkafabriek is een "wolk" grondwater aanwezig waarin verhoogde concentraties sulfaat in opgeloste vorm voorkomen. Het sulfaat dat in het grondwater terecht is gekomen, is afkomstig van de voormalige Enka fabriek in Ede. De maximale concentratie sulfaat die tot op heden in één van de monitoringsbuizen in het grondwater is gemeten bedraagt 3100 mg/l. Voor de beeldvorming, het achtergrondgehalte aan sulfaat in het grondwater onder Ede bedraagt 50 – 100 mg/l. De aanpak van het brongebied is door een andere initiatiefnemer in een eerder saneringsplan geregeld in het kader van herontwikkeling tot woningbouw en momenteel in uitvoering. Het saneringsplan van provincie, waterschap en gemeente Ede betreft de aanpak van dit grondwater.. Dit grondwater met het sulfaat komt onder de huidige hydrologische omstandigheden grotendeels in diepdrainages van woonwijken terecht. Een beperkt deel van het grondwater beweegt zich verder in de bodem in westzuidwestelijke richting, waar deze zonder verdere maatregelen (binnen afzienbare termijn) in het Binnenveld, specifiek in de Bennekomse Meent, zal opkwellen. Dit is een Natura 2000-gebied met ecologische doelstellingen die door sulfaataanvoer in het geding kunnen komen

Aanleiding en doel van het saneringsplan

De aanleiding voor de sanering is het optreden van meerdere risico's als gevolg van verspreiding van deze grondwatervervuiling, waarbij zowel gemeente Ede, waterschap Vallei en Veluwe als provincie Gelderland belanghebbend zijn. Om deze reden is gekozen voor een gezamenlijke aanpak. De voorkeursvariant is in 2012 benoemd en in de periode 2012-2014 verder uitgewerkt.

Het doel van het saneringsplan is het verkrijgen van een beschikking in het kader van Wet bodembescherming. Het saneringsplan is opgesteld conform de eisen die de Wet bodembescherming,

ons kenmerk IB/15.0102752
blad 2/3

de Circulaire bodemsanering 2013, de Provinciale Milieuverordening en de Gelderse Beleidsnota Bodem 2012 daaraan stellen. De maatregelen zijn op hoofdlijnen uitgewerkt. Voor de uitvoering dient nog een definitief ontwerp te worden gemaakt. De start van de sanering is voorzien in 2016.

Provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en Gemeente Ede hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten over het afvoeren van het vervuilde grondwater naar de Neder-Rijn. Rijkswaterstaat gaat akkoord met deze lozing. Door verdunning van het geloosde sulfaathoudende grondwater in de Neder-Rijn, treden geen nadelige effecten op*. Deze lozing kent een levensduur van vele tientallen jaren waarbij er gemiddeld 50-70 m³/uur sulfaathoudend grondwater moet worden afgevoerd. Hiervoor wordt een pijpleiding aangelegd met een diameter van 20 centimeter. De samenwerkingsovereenkomst is gesloten op basis van de voorkeursvariant in het saneringsplan. Hierin zijn taakverdeling en financiering vastgelegd. De kosten komen voor rekening van Gemeente Ede, Waterschap Vallei en Veluwe en provincie Gelderland

*Sulfaat komt van nature voor in water en staat niet op de lijst van chemische verontreinigingen. Het komt echter niet voor in de hoge concentraties (max. 3100 mg/liter) waarin het in het grondwater onder Ede zit. De Neder-Rijn bevat gemiddeld 60 mg sulfaat per liter water. In de Neder-Rijn passeert zomers minimaal 25.000 liter water per seconde. De lozing van ongeveer 17 liter (60.000 liter/3600 seconden) grondwater per seconde, wordt daardoor snel verdund.

Rol gemeente Wageningen

De gemeente Wageningen was geen formele partij bij het opstellen van de samenwerkingsovereenkomst. Dit zijn alleen de genoemde partijen die een belang hebben in het saneren van het grondwater. De gemeente Wageningen draagt dan ook niet financieel bij aan de realisatie en beheer van de benodigde leiding. Wel is de gemeente Wageningen door genoemde partijen gedurende het proces op hoofdlijnen geïnformeerd over het opstellen van het saneringsplan. Vanaf het moment dat duidelijk werd dat de meest waarschijnlijke route van het leidingtracé over grondgebied van Wageningen zou lopen, is de gemeente Wageningen bij het project betrokken.

Op dit moment start de fase waarbij er definitieve beslissingen ten aanzien van het leidingtracé moeten worden genomen. Ons college ziet er op toe dat wij zowel ambtelijk als bestuurlijk intensief bij dit project betrokken blijven. De Provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en de gemeenten Ede en Wageningen hechten belang aan een goede afstemming en communicatie met belanghebbenden rondom de definitieve invulling van de saneringsmaatregel. Hierover zijn afspraken gemaakt.

Stand van zaken

Provincie heeft de financiële middelen beschikbaar gesteld en het waterschap krijgt de rol als opdrachtgever. In het vervolgtraject en de tracékeuze is Wageningen nauw betrokken. 2015 en een deel van 2016 worden gebruikt voor de uitwerking en aanbesteding van de leiding. Aanleg is gepland eind 2016 begin 2017. Wageningen heeft een tracé voorgesteld via het Binnenveld, zodat de potentiële kansen die deze leiding biedt optimaal gebruik kunnen worden en de overlast en mogelijke knelpunten minimaal zijn.

ons kenmerk IB/15.0102752
blad 3/3

Kansen zijn:

- Mogelijk gebruik van de constante temperatuur van het water in de leiding voor een warmtewisselaar of directe koeling (bijvoorbeeld woningen of bedrijven langs het beoogde tracé Agrobusinesspark/Nude/Haven).
- Bij de aanleg van de leiding kunnen we, afhankelijk van het nog te bepalen lozingspunt, wellicht meteen een tweede (retour) leiding aanbrengen. Deze zal gebruikt worden om in droge periodes water uit de Neder-rijn te kunnen innemen om de stadsgracht te kunnen doorspoelen. Dus onder de Grebbedijk door 2 i.p.v. 1 leiding waarbij het inname punt en lozingspunt gescheiden van elkaar moeten worden aangebracht. *De noodzaak van een tweede leiding is nog een object van studie.*

Aandachtspunt voor de uitwerking van de leiding zijn:

- Mogelijke bodemvervuiling door lekkage leiding.

De kosten voor de leiding komen voor rekening van Gemeente Ede, Waterschap Vallei en Veluwe en provincie Gelderland.

Wij verwachten u voor dit moment voldoende op de hoogte te hebben gebracht.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Wageningen,

de secretaris,

M.J.F. Verstappen

de burgemeester,

G.J.M. van Rumund

De brieven van de gemeente Wageningen worden in principe niet meer of digitaal ondertekend.